

ผลการจัดกิจกรรมการเล่านิทานประกอบสถานการณ์จำลอง ที่มีต่อความรับผิดชอบของเด็กปฐมวัยโรงเรียนวัดเขาขุนพนม จังหวัดนครศรีธรรมราช

The Effects of Story Telling with Simulation on Responsibility of Preschool Children at Wat Khao Khun Phanom School in Nakhon Si Thammarat Province

จินดา หีบเพชร^{1*}

Jinda Heebpet^{1*}

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) พัฒนาหนังสือนิทานที่ส่งเสริมความรับผิดชอบของเด็กปฐมวัย และ (2) เปรียบเทียบความรับผิดชอบของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการจัดกิจกรรมการเล่านิทานประกอบสถานการณ์จำลอง

กลุ่มตัวอย่าง คือ เด็กปฐมวัยที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นอนุบาลปีที่ 2 ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 ของโรงเรียนวัดเขาขุนพนม จังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน 20 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม ระยะเวลาที่ใช้ในการทดลอง 8 สัปดาห์ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย (1) หนังสือนิทานที่ส่งเสริมความรับผิดชอบของเด็กปฐมวัย (2) แผนการจัดกิจกรรมการเล่านิทานประกอบสถานการณ์จำลอง และ (3) แบบสังเกตพฤติกรรมความรับผิดชอบของเด็กปฐมวัย สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที

ผลการวิจัยปรากฏว่า (1) หนังสือนิทานที่ส่งเสริมความรับผิดชอบของเด็กปฐมวัย อยู่ในระดับเหมาะสมมากที่สุด และ (2) เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเล่านิทานประกอบสถานการณ์จำลอง มีความรับผิดชอบสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: การเล่านิทาน, สถานการณ์จำลอง, ความรับผิดชอบ, เด็กปฐมวัย

^{1*} ครู วิทยฐานะชำนาญการพิเศษ โรงเรียนวัดเขาขุนพนม จังหวัดนครศรีธรรมราช

^{1*} Corresponding author : e-mail : jinheeb2512@hotmail.com

Abstract

The purposes of this research were (1) to develop a fable stories book which promotes responsibility of preschool children; and (2) to compare the responsibility levels of preschool children before and after receiving story telling activities with simulation.

The sample comprised 20 preschool children, studying at the second kindergarten level in the second semester of the 2015 academic year at Wat Khao Khun Phanom School in Nakhon Si Thammarat Province, obtained by cluster sampling. The experiment covered the duration of 8 weeks. Research instruments consisted of (1) a fable stories book which promotes responsibility of preschool children, (2) activity management plans for story telling with simulation, and (3) an observation from of preschool children's responsibility behaviors. Statistics employed for data analysis were the mean, standard deviation, and t-test.

Research findings showed that (1) the fable stories book which promotes responsibility of preschool children was rated as being most appropriate; and (2) preschool children who partook in story telling with simulation activities increased their responsibility level at the .05 level of statistical significance.

Keywords: Story telling, Simulation, Responsibility, Preschool children

บทนำ

ในโลกยุคปัจจุบันที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว เป็นโลกที่ไร้พรมแดน มีการสื่อสารความรู้ข้อมูลข่าวสารอย่างไร้ขีดจำกัด การแข่งขันกันพัฒนาทางด้านอุตสาหกรรม วิทยาศาสตร์เทคโนโลยี รวมทั้งการแข่งขันทางการค้า มีค่านิยมทางวัตถุสูงมาก เกิดการเอาเปรียบซึ่งกันและกัน มุ่งแสวงหาผลประโยชน์ให้กับตนเองและพรรคพวกมากกว่าส่วนรวม ขาดการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมอย่างจริงจังและต่อเนื่อง ทำให้เกิดภาวะขาดสมดุลทั้งทางจิตใจและวัตถุสิ่งต่าง ๆ ดังกล่าวนี้นำไปสู่สังคมไทยมีปัญหาสลับซับซ้อนกันมากขึ้น และเกิดการย่อหย่อนในการอบรมบ่มนิสัยให้เยาวชนของชาติมีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ของตนเองและรับผิดชอบต่อส่วนรวม มีคุณธรรม จริยธรรมที่ต่ำลง (กรมวิชาการ, 2544 : 1) ทั้งนี้สืบเนื่องมาจากสังคมไทยในอดีตให้ความสำคัญกับการพัฒนาเยาวชนเฉพาะด้านสติปัญญา เพราะเห็นว่าเป็นวิถีทางที่จะนำไปสู่ความเจริญก้าวหน้าในหน้าที่การงานในอนาคตได้ แท้จริงแล้วการพัฒนาเยาวชนเพื่อให้เติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพจะต้องพัฒนาพร้อมกันทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคมและสติปัญญาควบคู่กับการพัฒนาทางด้านคุณธรรม

จริยธรรม ดังที่กล่าวในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 หมวด 1 มาตรา 6 ว่า การจัดการศึกษา ต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทย ให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้ง ร่างกาย จิตใจ สติปัญญา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2542 : 11) และจะต้องมีการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมร่วมด้วย เด็กจึงเป็นทรัพยากรที่มีค่าของประเทศ คุณภาพของประชากร จะเป็นพลังที่ยิ่งใหญ่ในการพัฒนาประเทศ ซึ่งจริยธรรมที่ควรปลูกฝังให้กับเยาวชนในสังคมปัจจุบัน คือการมีความรับผิดชอบ ต่อตนเองและสังคม ดังนั้นคุณภาพของบุคคลจึงเป็นเรื่องสำคัญ และบุคคลที่มีคุณภาพนั้น หมายถึง เป็นคนที่มีความรับผิดชอบ ต่อตนเอง มีวินัย ขยันหมั่นเพียรในการทำงาน รู้จักวิธีการเรียนรู้ คิดเป็นทำเป็น และแก้ปัญหาเป็น (กรมวิชาการ, 2538. : 104)

ความรับผิดชอบจึงเป็นคุณลักษณะสำคัญที่ควรปลูกฝังในตัวเด็ก เพราะเด็กที่มีความรับผิดชอบ จะสามารถปฏิบัติภารกิจที่พึงกระทำได้เองโดยไม่ต้องให้ผู้อื่นตักเตือนหรือควบคุมและเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีความรับผิดชอบ สามารถปฏิบัติภารกิจอื่น ๆ ที่ได้รับมอบหมายให้สำเร็จลุล่วง (จามรี สุวานันท์, 2545 : 10) นักการศึกษาและนักจิตวิทยาต่างมีความเห็นสอดคล้องกันว่า การปลูกฝังความรับผิดชอบต้องทำตั้งแต่ช่วง

ปฐมวัย เพราะเด็กในช่วงปฐมวัยเป็นวัยแห่งการวางรากฐานที่สำคัญทั้งทางร่างกาย อารมณ์จิตใจ สังคม สติปัญญา บุคลิกภาพ คุณธรรมจริยธรรมและสำหรับจริยธรรมด้านความรับผิดชอบสามารถปลูกฝังให้เกิดขึ้นได้ในเด็กปฐมวัย เนื่องจากเด็กในวัยนี้มีความกระตือรือร้นที่จะเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ รอบตัว มีปฏิสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อม รู้จักเลียนแบบผู้ใกล้ชิด สนใจสิ่งต่าง ๆ ด้วยตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ สุนีย์ นัยเจริญ (2539 : 1) ที่กล่าวว่าแม้ประสบการณ์ต่าง ๆ ที่บุคคลได้รับในวัยที่เจริญแล้วจะมีเพิ่มขึ้นอีกมากกว่าวัยทารกและเด็กแล้วก็ตาม แต่ประสบการณ์เหล่านี้ก็หาได้มีอิทธิพลลึกซึ้งไปกว่าประสบการณ์เดิมอันเป็นรากฐาน ที่ได้รับการสั่งสมกันมาแต่เยาว์วัย โดยเฉพาะในช่วงวัย 3-6 ปี ซึ่งเป็นระยะที่มีการเจริญเติบโต และมีการพัฒนาการทุก ๆ ด้านเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ประสบการณ์ที่ได้รับในช่วงนี้จะเป็นการพัฒนาทักษะพื้นฐานที่สำคัญสำหรับการเรียนรู้และการดำรงชีวิตในอนาคต จึงสมควรอย่างยิ่งที่จะปลูกฝังความรับผิดชอบให้เด็กตั้งแต่วัยปฐมวัย

จากแนวคิดดังกล่าวทำให้ผู้วิจัยเห็นความสำคัญของความรับผิดชอบต่อตนเองและความรับผิดชอบต่อสังคมของเด็กปฐมวัยให้เกิดความเหมาะสมกับวัย พัฒนาการและศักยภาพ ซึ่งสามารถจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมความรับผิดชอบได้หลายวิธี เช่น การแสดงบทบาทสมมติ การเล่านิทาน เล่าเรื่อง การใช้กรณีตัวอย่าง การอภิปรายกลุ่ม การใช้เกม การใช้สถานการณ์จำลอง ซึ่งครูสามารถนำกิจกรรมเหล่านี้มาใช้ในการจัดกิจกรรมได้อย่างหลากหลายและเหมาะสม การพิจารณาตัดสินใจเลือกกิจกรรม ให้ตรงกับความสนใจของผู้เรียนจึงเป็นสิ่งสำคัญ การใช้นิทานเป็นอีกวิธีหนึ่งที่นิยมนำมาเป็นสื่อในการพัฒนาความรับผิดชอบ เพราะนิทานอยู่ในความสนใจของเด็กและอยู่คู่กับเด็กตลอดมา นิทานจึงเป็นเสมือนการเปิดหน้าต่างการเรียนรู้แห่งโลกจินตนาการของเด็กไปสู่ความจริงดังที่ มัทสีเอะ อชิทาเกะ (2541 อ้างถึงใน สมใจ พวงมาลี, 2549 : 2) กล่าวว่า นิทานเป็นพื้นฐานการศึกษาเรียนรู้และเป็นการสื่อสารสัมพันธ์ที่แท้จริงระหว่างมนุษย์กับมนุษย์ นิทานจะสะท้อนให้เห็นคุณและโทษของการกระทำ โดยส่งผ่านตัวละครของเรื่อง ผู้สอนสามารถแทรกความคิดและค่านิยมอันดีงามเข้าไปสู่จิตใจเด็กได้ ทำให้เด็กรู้จักวิเคราะห์วิจารณ์ และเข้าใจประเด็นที่ควรจะได้รับ สมศักดิ์ ปริบูรณ์ (2542 : 61-62) กล่าวว่า การเล่านิทานเป็นวิธีการ

อย่างหนึ่งที่เด็กให้ความสนใจ เกิดการเรียนรู้ สามารถจดจำ กล่าวแสดงออก และมีแรงจูงใจที่จะเปิดรับพฤติกรรมที่พึงประสงค์ เนื้อหาสาระในนิทานจะเป็นตัวชี้แนะพฤติกรรมที่สังคมยอมรับ ซึ่งเด็กอาจลอกเลียนแบบพฤติกรรมนั้น เพื่อทดสอบการยอมรับและจะนำพฤติกรรมที่สังคมยอมรับมาใช้ รวมทั้งช่วยปรุงแต่งบุคลิกภาพ แก้ไขปรับปรุงพฤติกรรมของเด็กให้เป็นไปตามแบบของตัวละครในนิทานที่เด็กชอบ โนมิน่าว ให้เด็กเปิดใจยอมรับพฤติกรรมต่าง ๆ ที่เป็นตัวแบบในการหล่อหลอมพฤติกรรมและบุคลิกภาพ โดยเฉพาะการเล่านิทานประกอบการใช้สถานการณ์จำลองเป็นอีกวิธีหนึ่งซึ่งช่วยให้เด็กเกิดการเรียนรู้ถึงพฤติกรรมความรับผิดชอบ โดยการนำเอาสถานการณ์ที่เกิดขึ้นจริงหรือคล้ายคลึงกับความเป็นจริงในนิทานมาจำลองเป็นสถานการณ์ ให้ได้ทดลองปฏิบัติด้วยตนเอง โดยให้เด็กได้ลงไปอยู่ในสถานการณ์นั้น ๆ และมีปฏิริยาตอบโต้กัน วิธีการนี้จะช่วยให้เด็กได้มีโอกาสทดลองแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ ทำให้เข้าใจและเกิดความเชื่อที่จะนำไปใช้ ทิศนา ขมมณี (2552 : 370) กล่าวว่า การจัดกิจกรรมสถานการณ์จำลองเป็นกิจกรรมที่มีคุณค่าและมีประโยชน์กับผู้เรียนมาก เพราะจะช่วยให้ผู้เรียนลงไปเล่นในสถานการณ์จริง บางสถานการณ์ที่เป็นนามธรรมก็สามารถเข้าใจได้ ตามทฤษฎีของเพียเจท์ (Piaget 1969, pp.120-125) ที่กล่าวว่า กระบวนการคิดของเด็กในวัยนี้ยังไม่พัฒนาถึงขั้นจะเข้าใจสิ่งที่ เป็นนามธรรมได้ต้องใช้เทคนิคช่วยให้เด็กเกิดการเรียนรู้ การเล่านิทานประกอบสถานการณ์จำลอง จึงเป็นวิธีการสอนที่ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ โดยให้ผู้เรียนลงไปเล่นในสถานการณ์ที่มีบทบาท ข้อมูลกติกา และมีปฏิสัมพันธ์กับสถานการณ์นั้น (สมชาย พงศ์วิลาวัลย์ 2547 : 3) ซึ่งสอดคล้องกับปรัชญาการศึกษาของดิวอี้ (Dewey 1916, pp. 163-178) และสิริมา ภิญโญนนตพงษ์ (2545, น.10) กล่าวคือ ควรให้เด็กเรียนรู้โดยการกระทำ (Learning by Doing) ซึ่งเด็กเกิดการเรียนรู้จากการลงมือกระทำด้วยตนเองจะส่งผลต่อการพัฒนาคุณธรรมด้านความรับผิดชอบของเด็ก ดังนั้นการแสดงบทบาทตามสถานการณ์จำลองจากนิทาน จึงเป็นเทคนิคที่ดีวิธีหนึ่งและเหมาะสมกับการนำมาพัฒนาความรับผิดชอบ โดยผู้ร่วมกิจกรรมและผู้ชมสามารถเรียนรู้พฤติกรรมของตัวละครในนิทาน ทั้งที่ควรปฏิบัติและไม่ควรปฏิบัติ โดยเด็กจะสังเกตและจำแนกจากตัวละครที่นำมาเป็นแบบอย่าง และนำมาปรับปรุงพฤติกรรมของเด็กต่อไป

ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาว่าการจัดกิจกรรม การเล่นนิทานประกอบสถานการณ์จำลองจะสามารถพัฒนา ความรับผิดชอบของเด็กปฐมวัยได้หรือไม่ ซึ่งผลของการวิจัย ในครั้งนี้ จะเป็นแนวทางแก่ครูผู้สอนและผู้ที่เกี่ยวข้องกับการ จัดการศึกษาปฐมวัย ได้ตระหนักถึงความสำคัญของการเล่น นิทานประกอบสถานการณ์จำลองเพื่อพัฒนาความรับผิดชอบ ของเด็กปฐมวัยให้มีประสิทธิภาพตามคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาหนังสือนิทานที่ส่งเสริมความรับผิดชอบ ของเด็กปฐมวัย
2. เพื่อเปรียบเทียบความรับผิดชอบของเด็กปฐมวัยก่อน และหลังการจัดกิจกรรมการเล่นนิทานประกอบสถานการณ์ จำลอง

ขอบเขตการวิจัย

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นเด็กปฐมวัยซึ่งศึกษา อยู่ในชั้นอนุบาลปีที่ 2 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 4

ระยะเวลา

ระยะเวลาในการทดลองในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 จำนวน 8 สัปดาห์

ตัวแปร

ตัวแปรอิสระ : การจัดกิจกรรมการเล่นนิทานประกอบ สถานการณ์จำลอง

ตัวแปรตาม : ความรับผิดชอบ

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร : ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นเด็ก

ปฐมวัยซึ่งศึกษาอยู่ในชั้นอนุบาลปีที่ 2 ของโรงเรียนในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 4

กลุ่มตัวอย่าง : กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นเด็ก ปฐมวัยซึ่งกำลังศึกษาอยู่ในชั้นอนุบาลปีที่ 2 จำนวน 20 คน ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 ของโรงเรียนวัดเขาขุนพนม จังหวัดนครศรีธรรมราช ได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง คือ 1) นิทานเกี่ยวกับ ความรับผิดชอบของเด็กปฐมวัยที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น ซึ่งผ่านการ ประเมินคุณภาพโดยผู้เชี่ยวชาญ มีคุณภาพโดยรวมมีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.90 อยู่ในระดับ เหมาะสมมากที่สุด และ 2) คู่มือและ แผนการจัดการกิจกรรมการเล่นนิทานประกอบสถานการณ์จำลอง ที่มีต่อความรับผิดชอบของเด็กปฐมวัย ซึ่งผ่านการประเมิน คุณภาพโดยผู้เชี่ยวชาญ มีคุณภาพโดยรวมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.68 อยู่ในระดับ เหมาะสมมากที่สุด

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสังเกต พฤติกรรมความรับผิดชอบของเด็กปฐมวัย ซึ่งผ่านการตรวจสอบคุณภาพด้านความตรงเชิงเนื้อหาและความสอดคล้องจาก ผู้เชี่ยวชาญ โดยได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง ระหว่าง 0.80–1.00

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. หาค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน
2. เปรียบเทียบพฤติกรรมความรับผิดชอบก่อนและหลัง การจัดกิจกรรมการเล่นนิทานประกอบสถานการณ์จำลอง โดย การทดสอบค่าที (t-test dependent)

ผลการวิจัย

ตอนที่ 1 การศึกษาคุณภาพของหนังสือนิทานที่ส่งเสริม ความรับผิดชอบของเด็กปฐมวัย สรุปผลได้ดังนี้

ตารางที่ 1.1 ผลการประเมินคุณภาพของหนังสือนิทานที่ส่งเสริมความรับผิดชอบของเด็กปฐมวัย โดยผู้เชี่ยวชาญ โดยภาพรวม

	รายการที่ประเมิน	X	S.D.	การแปลผล
1	ปกนิทานน่าสนใจ	5.00	0.00	เหมาะสมมากที่สุด
2	ชื่อนิทานน่าสนใจ	4.92	0.09	เหมาะสมมากที่สุด
3	การจัดรูปเล่มเหมาะสมสวยงาม	5.00	0.00	เหมาะสมมากที่สุด
4	ขนาดของภาพเหมาะสมกับวัย	4.97	0.01	เหมาะสมมากที่สุด
5	ตัวอักษรเหมาะสมกับวัย	4.60	0.00	เหมาะสมมากที่สุด
6	ภาพประกอบมีสีสันสวยงาม	5.00	0.00	เหมาะสมมากที่สุด
7	ภาพประกอบสอดคล้องกับเนื้อเรื่อง	4.65	0.20	เหมาะสมมากที่สุด
8	เนื้อเรื่องมีความชัดเจนเข้าใจง่าย	4.90	0.10	เหมาะสมมากที่สุด
9	เนื้อเรื่องส่งเสริมความรับผิดชอบของเด็กปฐมวัย	5.00	0.00	เหมาะสมมากที่สุด
10	ประโยชน์ในการนำไปใช้	5.00	0.00	เหมาะสมมากที่สุด
	รวม	4.90	0.04	เหมาะสมมากที่สุด

จากตารางที่ 1.1 พบว่า

ผลการประเมินคุณภาพของหนังสือนิทานที่ส่งเสริมความรับผิดชอบของเด็กปฐมวัยโดยผู้เชี่ยวชาญซึ่งมีบทบาทในการชี้แนะแนวทางในการสร้างเครื่องมือเพื่อให้สามารถนำไปใช้กับเด็กได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล มีคุณภาพโดยรวมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.90 อยู่ในระดับ เหมาะสมมากที่สุด และมีค่า S.D. เท่ากับ 0.04 และเมื่อพิจารณารายละเอียดแต่ละ

ด้านปรากฏว่าด้านปกนิทานน่าสนใจ การจัดรูปเล่มเหมาะสมสวยงาม ภาพประกอบมีสีสันสวยงาม เนื้อเรื่องส่งเสริมความรับผิดชอบของเด็กปฐมวัย และประโยชน์ในการนำไปใช้ มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าด้านอื่น ๆ โดยมีผลการประเมินในระดับ ความเหมาะสมมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 5.00 ซึ่งมีค่า S.D. เท่ากับ 0.00 ส่วนตัวอักษรเหมาะสมกับวัย มีคุณภาพโดยรวมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.60 อยู่ในระดับ เหมาะสมมากที่สุด และมีค่า S.D. เท่ากับ 0.00

ตารางที่ 1.2 ผลการประเมินคู่มือและแผนการจัดกิจกรรมการเล่นนิทานประกอบสถานการณ์จำลองที่มีต่อความรับผิดชอบของเด็กปฐมวัย โดยผู้เชี่ยวชาญ โดยภาพรวม

ที่	รายการที่ประเมิน	X	S.D.	การแปลผล
1	หลักการและเหตุผลมีความเหมาะสม	4.80	0.45	เหมาะสมมากที่สุด
2	จุดมุ่งหมายมีความเหมาะสมต่อการพัฒนาความรับผิดชอบของเด็กปฐมวัย	4.80	0.45	เหมาะสมมากที่สุด
3	วิธีดำเนินกิจกรรมมีความเหมาะสมตามลำดับขั้นตอนของสถานการณ์จำลอง	4.60	0.55	เหมาะสมมากที่สุด
4	บทบาทครู มีความเหมาะสม สามารถนำไปปฏิบัติได้	4.60	0.55	เหมาะสมมากที่สุด
5	บทบาทเด็ก มีความเหมาะสม สามารถนำไปปฏิบัติได้	4.60	0.55	เหมาะสมมากที่สุด
	รวม	4.68	0.11	เหมาะสมมากที่สุด

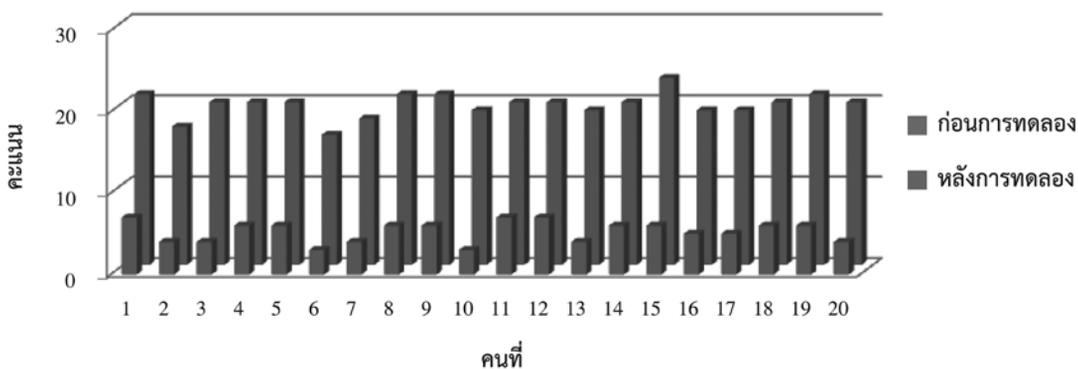
จากตารางที่ 1.2 พบว่า ผลการประเมินคู่มือและแผนการจัดกิจกรรมการเล่านิทานประกอบสถานการณ์จำลองที่มีต่อความรับผิดชอบของเด็กปฐมวัย โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน มีคุณภาพโดยรวมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.68 อยู่ในระดับเหมาะสมมากที่สุด และมีค่า S.D. เท่ากับ 0.11 และเมื่อพิจารณารายละเอียดแต่ละด้านปรากฏว่าด้านหลักการและเหตุผลมีความเหมาะสม และด้านจุดมุ่งหมายมีความเหมาะสมต่อการพัฒนาความรับผิดชอบของเด็กปฐมวัย มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าด้านอื่น ๆ โดยมีผลการประเมินในระดับ เหมาะสมมากที่สุดมีค่าเฉลี่ย 4.80 ซึ่งมีค่า S.D. เท่ากับ 0.45 ส่วนวิธีดำเนินการมีความเหมาะสมตามลำดับขั้นตอนของสถานการณ์จำลอง บทบาทครูมีความเหมาะสม สามารถนำไปปฏิบัติได้ บทบาทเด็ก มีความเหมาะสม สามารถนำไปปฏิบัติได้มีคุณภาพโดยรวมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.60 อยู่ในระดับ เหมาะสมมากที่สุด และมีค่า S.D. เท่ากับ 0.55

ตอนที่ 2 การเปรียบเทียบความรับผิดชอบของเด็ก

ปฐมวัยก่อนและหลังการจัดกิจกรรมการเล่านิทานประกอบสถานการณ์จำลอง สรุปผลได้ดังนี้

การสังเกตพฤติกรรมความรับผิดชอบของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเล่านิทานประกอบสถานการณ์จำลอง พบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเล่านิทานประกอบสถานการณ์จำลอง มีคะแนนเฉลี่ยความรับผิดชอบก่อนและหลังการทดลองเป็น 5.25 และ 19.70 ตามลำดับ ความแตกต่างของคะแนนก่อนและหลังการทดลอง เป็น 14.45 เมื่อพิจารณาคะแนนความรับผิดชอบของเด็กปฐมวัยรายบุคคลพบว่า เด็กปฐมวัยทุกคนที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเล่านิทานประกอบสถานการณ์จำลอง มีคะแนนความรับผิดชอบสูงขึ้น โดยมีเด็กที่มีคะแนนเพิ่มสูงสุด 1 คน คือ เด็กคนที่ 15 มีคะแนนเพิ่มขึ้น 17 คะแนน และมีเด็กที่ได้คะแนนเพิ่มน้อยที่สุด 4 คน คือ เด็กคนที่ 2, 6, 11, 12 มีคะแนนเพิ่มขึ้น 13 คะแนนจากข้อมูลที่ได้เมื่อนำมาแสดงเป็นกราฟแท่งได้ดังนี้

คะแนนก่อนและหลังการทดลอง จำแนกรายบุคคล

ภาพที่ 1.1 กราฟแท่งแสดงคะแนนพฤติกรรมความรับผิดชอบของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการทดลอง จำแนกเป็นรายบุคคล

ผลการเปรียบเทียบคะแนนพฤติกรรมความรับผิดชอบของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการจัดกิจกรรมการเล่านิทานประกอบสถานการณ์จำลอง แสดงให้เห็นตามตารางที่ 1.3

ตารางที่ 1.3 เปรียบเทียบพฤติกรรมความรับผิดชอบก่อนและหลังการจัดกิจกรรมการทดลอง

ระยะการทดลอง	N	X	S.D.	t
ก่อนการทดลอง	20	5.25	1.29	56.39*
หลังการทดลอง	20	19.70	1.53	

P < .05

ตารางที่ 1.3 แสดงให้เห็นว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมเล่านิทานประกอบสถานการณ์จำลอง มีพฤติกรรมการรับผิดชอบหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .05

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยพบว่า คุณภาพของหนังสือนิทานที่ส่งเสริมความรับผิดชอบของเด็กปฐมวัย อยู่ในระดับเหมาะสมมากที่สุด ได้รับความเหมาะสม 4.90 ทั้งนี้สืบเนื่องมาจากผู้วิจัยได้พัฒนาหนังสือนิทานที่มีกระบวนการออกแบบและพัฒนาอย่างเป็นระบบตามวิธีการที่เหมาะสมโดยเริ่มจากการศึกษาแนวคิด หลักการ ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหนังสือนิทาน เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาหนังสือนิทาน และวิเคราะห์เนื้อหาให้มีความเหมาะสมกับเวลา ลักษณะของเด็กปฐมวัย และพฤติกรรมการรับผิดชอบแล้วพัฒนาหนังสือนิทานที่มีเนื้อหาที่ชัดเจนเข้าใจง่าย มีจุดประสงค์ที่สอดคล้องกับเนื้อหาและกิจกรรม มีภาพประกอบที่สวยงามน่าสนใจ ซึ่งการมีภาพสวย ๆ มาประกอบนิทานจะสามารถดึงดูดใจเด็กและสร้างสรรค์จินตนาการให้กับเด็กได้ นั่นคือความสำเร็จของการแตงนิทานซึ่งสอดคล้องกับ ญฎฐิณี ชนะโชติ (2548 : 71) ได้ศึกษาการใช้นิทานที่ครูแต่งเองโดยใช้เค้าโครงนิทานพื้นบ้านพัฒนาพฤติกรรมความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และการช่วยเหลือผู้อื่นของเด็กปฐมวัย ผลการวิจัยพบว่า การใช้นิทานที่ครูแต่งเองโดยใช้เค้าโครงนิทานพื้นบ้านมีผลให้พฤติกรรมความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และการช่วยเหลือผู้อื่นของเด็กปฐมวัยพัฒนาขึ้นและพฤติกรรมความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และการช่วยเหลือผู้อื่นของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการใช้นิทานที่ครูแต่งเองโดยใช้เค้าโครงนิทานพื้นบ้านหลังการทดลองมีสูงกว่าก่อนได้รับการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

หลังจากนั้น ผู้วิจัยนำนิทานที่พัฒนาขึ้นมาเล่าให้เด็กปฐมวัยฟัง ซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับ สมศักดิ์ ปิรุฒณะ (2542 : 59-62) กล่าวว่า การเล่านิทาน เป็นวิธีการให้ความรู้วิธีหนึ่งที่ทำให้เด็กเกิดความสนใจใคร่เรียนรู้ สามารถจดจำ กล่าวแสดงออก และมีแรงจูงใจที่จะเปิดรับพฤติกรรมที่พึงปรารถนา นอกจากนี้ยังช่วยตอบสนอง ความต้องการของเด็ก เช่น ความอยากรู้อยากเห็น ความสัมพันธ์ผล ความต้องการเป็นที่ยอมรับ เนื้อหาของนิทานที่มีความสัมพันธ์กับความ

ต้องการดังกล่าว จะช่วยให้เด็กเกิดความรู้สึกสมปรารถนาและมีความสุข กระตือรือร้นที่จะเรียนรู้ การเล่านิทานจึงมีความสำคัญและมีประโยชน์ต่อเด็กเพราะ เป็นเครื่องมือในการสอนที่มีประสิทธิภาพในการชักจูงให้ผู้เรียนคล้อยตามเป็นตัวกระตุ้นแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในตัวผู้เรียน เป็นตัวกระตุ้นความคิดสร้างสรรค์และการแสดงออกอันเป็นที่พึงประสงค์ของสังคม ซึ่งมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและบุคลิกภาพของผู้เรียน เป็นเครื่องกระตุ้นและโน้มน้าวให้เด็กเปิดใจที่จะยอมรับพฤติกรรมด้านต่าง ๆ ช่วยตอบสนองความต้องการทางธรรมชาติของเด็กและเป็นตัวแบบในการหล่อหลอมพฤติกรรมและบุคลิกภาพของเด็ก การเล่านิทานช่วยเสริมสร้างพัฒนาการของเด็ก ทั้งทางร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญาให้เหมาะสมกับพัฒนาการตามวัย และยังช่วยปรุงแต่งบุคลิกภาพแก้ไขพฤติกรรมของเด็กให้เป็นไปตามตัวแบบในนิทานที่เด็กชื่นชอบ รวมทั้งยังเปิดโลกจินตนาการให้กว้างไกล และมีสัมพันธภาพอันดีกับบุคคลรอบข้าง เป็นเครื่องกระตุ้นให้เด็กยอมรับพฤติกรรมต่าง ๆ และเป็นต้นแบบในการหล่อหลอมพฤติกรรมและบุคลิกภาพของเด็ก

นอกจากนี้ผู้วิจัยได้นำหนังสือนิทานที่พัฒนาขึ้นมาจัดกิจกรรมการเล่านิทานประกอบสถานการณ์จำลอง เนื่องจาก การจัดกิจกรรมสถานการณ์จำลองเป็นกิจกรรมที่เด็กได้ลงมือกระทำ ได้ลงเล่นในสถานการณ์ที่สร้างขึ้นโดยมีบทบาท กติกาที่สะท้อนความเป็นจริง ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ สามารถถ่ายโอนความรู้ที่ดีและได้ผลมากที่สุด ได้ฝึกการแก้ปัญหา ตัดสินใจ และสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ ซึ่งสอดคล้องกับ เรณูสายเชื้อ (2547 : 40) ที่กล่าวว่า ผู้เรียนได้พบสถานการณ์จำลองก่อนที่เกิดขึ้นจริง เมื่อมีเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริง เด็กสามารถเผชิญกับปัญหา และสามารถตัดสินใจของ ผู้เรียนได้ ทั้งยังเป็นประโยชน์ต่อการใช้เป็นแนวทางในการตัดสินใจปัญหาที่อาจเกิดขึ้นจริง ทำให้ผู้เรียนตื่นตัวให้ความร่วมมือและกล้าแสดงความคิดเห็น โดยไม่คิดถึงการแข่งขัน และช่วยให้ผู้เรียนทุกคนมีส่วนร่วมในกิจกรรม ได้มีโอกาสที่จะแก้ปัญหาในสถานการณ์จำลองนั้น ได้พัฒนาสติปัญญาและอารมณ์ของนักเรียนและสามารถประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ เรื่องราวที่เด็กนำเสนอสถานการณ์ เป็นเรื่องราวที่เด็ก ๆ ได้จากการฟังนิทานที่ผู้วิจัยแต่งขึ้น ซึ่งเป็นเรื่องที่เด็กต้องพบในชีวิตประจำวัน เมื่อเด็กได้รับการจัดกิจกรรมสถานการณ์จำลอง ทำให้เด็กมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมความรับผิดชอบสูงขึ้น

นอกจากนั้น สิริวรรณ ศรีพหล (2550 : 5-64-5-65) ได้กล่าวถึงวิธีสอนด้วยสถานการณ์จำลองไว้ว่า เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรม ซึ่งกิจกรรมส่วนใหญ่ในการเรียนการสอนโดยใช้สถานการณ์จำลอง ผู้เรียนจะเป็นผู้ดำเนินการเอง ผู้สอนจะเป็นผู้แนะนำช่วยเหลือ การสอนด้วยวิธีการดังกล่าวเหมาะสมกับผู้เรียนมาก เพราะเป็นการจัดสภาพการเรียนการสอนให้กับผู้เรียน โดยการเสนอประสบการณ์ตรงคือ สภาพการเรียนการสอนที่มีสภาพคล้ายความเป็นจริงมากที่สุด ทำให้ผู้เรียนเกิดความกระตือรือร้น กระฉับกระเฉงและมีความสนใจในการเรียนเป็นอย่างมากและสอดคล้องกับ สุจิตรา สิทธิไทย (2555 : 56) ได้ศึกษาการพัฒนาพฤติกรรมความรับผิดชอบของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมสถานการณ์จำลอง ผลการวิจัยพบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมสถานการณ์จำลองแต่ละสัปดาห์ มีค่าเฉลี่ยของการแสดงพฤติกรรมความรับผิดชอบสูงกว่าก่อนได้รับการจัดกิจกรรมสถานการณ์จำลองและเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมสถานการณ์จำลองแต่ละสัปดาห์ มีแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมความรับผิดชอบของเด็กปฐมวัยระหว่างการจัดกิจกรรมสถานการณ์จำลองสูงขึ้น

สรุปผลการวิจัย

เด็กปฐมวัยมีพฤติกรรมความรับผิดชอบสูงขึ้นหลังจากได้รับการจัดกิจกรรมการเล่านิทานประกอบสถานการณ์จำลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับ ฤทัยรัตน์ สัมมีแสง (2553 : 62) ได้ศึกษาผลการเล่านิทานโดยใช้หุ่นมือประกอบที่มีต่อพฤติกรรมรับผิดชอบของเด็กปฐมวัยชั้นอนุบาลปีที่ 2 ผลการวิจัยพบว่า หลังการจัดกิจกรรมการเล่านิทานโดยใช้หุ่นมือประกอบเด็กปฐมวัยมีพฤติกรรมรับผิดชอบต่อตนเองและพฤติกรรมรับผิดชอบต่อสังคมสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับ นิลุบล สินรุปน (2548 : 39) ที่ได้ศึกษาผลการใช้นิทานเพื่อพัฒนาคุณลักษณะความมีวินัยและความรับผิดชอบของเด็ก

ปฐมวัย อายุ 4-5 ปี ผลการวิจัยพบว่า การจัดประสบการณ์โดยใช้นิทานเพื่อพัฒนาคุณลักษณะความมีวินัยและความรับผิดชอบของเด็กปฐมวัย สามารถพัฒนาคุณลักษณะความมีวินัยและความรับผิดชอบของเด็กปฐมวัยได้

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. การจัดกิจกรรมการเล่านิทานประกอบสถานการณ์จำลอง ควรมีการยืดหยุ่นเวลาในการจัดกิจกรรม เพราะกิจกรรมบางขั้นตอนในสถานการณ์จำลองใช้เวลาในการจัดกิจกรรมไม่เท่ากัน
2. เมื่อเด็กแสดงบทบาทตามสถานการณ์จำลองจบลงในแต่ละขั้นตอน ครูควรให้แรงเสริมกับเด็ก ๆ เพื่อจะได้เป็นขวัญและกำลังใจให้เด็ก ๆ และเมื่อเด็กคนใดไม่กล้าแสดงออกในการแสดงสถานการณ์จำลอง การให้กำลังใจของเพื่อน ๆ และคุณครู จะช่วยให้เด็กกล้าแสดงออกได้เป็นอย่างดี
3. การจัดกิจกรรมการเล่านิทานประกอบสถานการณ์จำลอง ต้องสร้างฉากให้เสมือนจริงมากที่สุดตามเนื้อเรื่องของนิทานรวมทั้งอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่ต้องใช้ในการแสดง ครูควรมีการเตรียมอุปกรณ์ดังกล่าวไว้ให้พร้อม ก่อนที่จะให้เด็ก ๆ เตรียมวัสดุอุปกรณ์ในขั้นตอนการจัดกิจกรรมต่อไป

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาการจัดกิจกรรมการเล่านิทานประกอบสถานการณ์จำลองเพื่อส่งเสริมพฤติกรรมด้านอื่น ๆ บ้าง นอกเหนือจากพฤติกรรมความรับผิดชอบ เช่น ความซื่อสัตย์ ความเชื่อมั่นในตนเอง
2. ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับความรับผิดชอบของเด็กปฐมวัย โดยการจัดกิจกรรมอื่น ๆ นอกเหนือจากการจัดกิจกรรมการเล่านิทานประกอบสถานการณ์จำลอง
3. ควรมีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยหนังสือนิทานที่ส่งเสริมด้านอื่น ๆ ต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กรมวิชาการ. (2538). **ถามอย่างไรช่วยให้เด็กคิดเป็น**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กรมวิชาการ. (2544). **คู่มือการจัดกระบวนการเรียนรู้หน้าที่พลเมือง-ศีลธรรม**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- จามรี สุนานันท์. (2545). **ผลของการใช้ตัวแบบต่อการปลูกฝังพฤติกรรมความรับผิดชอบของนักเรียนชั้น อนุบาล 2** (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ขอนแก่น.
- ณัฐฉิณี ชนะโชติ. (2548). **การใช้นิทานที่ครูแต่งเองโดยใช้เค้าโครงนิทานพื้นบ้านพัฒนาพฤติกรรมความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และการช่วยเหลือผู้อื่นของเด็กปฐมวัย** (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.
- ทีศนา แคมมณี. (2550). **ศาสตร์การสอน** (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพฯ: บุรพาการพิมพ์.
- นิลุบล สีนุปุ่น. (2549). **การใช้นิทานเพื่อพัฒนาคุณลักษณะความมีวินัยและความรับผิดชอบของนักเรียนอนุบาลปีที่ 1** (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.
- เรณู สายเชื้อ. (2547). **การพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้สถานการณ์จำลอง วิชาคณิตศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เรื่อง การบวกและการลบ จำนวนที่มีผลลัพธ์และตัวตั้งไม่เกิน 20** (วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม.
- ฤทัยรัตน์ สัมมิแสง. (2553). **ผลการเล่านิทานโดยใช้หุ่นมือประกอบที่มีต่อความรับผิดชอบของเด็กปฐมวัยโรงเรียนโพนคิลางาม วิทยา จังหวัดหนองคาย** (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.
- สมชาย พงศ์วิลาวัลย์. (2547). **การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ**. กรุงเทพฯ: วัฒนาพานิช.
- สมศักดิ์ ปริบูรณ์. (2542). **นิทานความสำคัญและประโยชน์**. สถาบันราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง.
- สมใจ พวงมาลี. (2549). **ผลการจัดกิจกรรมการเล่านิทานประกอบหุ่นมือที่มีต่อพัฒนาการด้านสังคมของ เด็กปฐมวัย** (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี, ลพบุรี.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2542). **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542**. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.
- สิริมา ภิญโญอนันตพงษ์. (2545). **การวัดและการประเมินผลแนวใหม่เด็กปฐมวัย**. ภาควิชาหลักสูตรและการสอนสาขาการศึกษาปฐมวัย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพมหานคร.
- สิริวรรณ ศรีพล. (2550). **วิธีการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ในประมวลสาระชุดวิชาวิทยาการการเรียนรู้ หน่วยที่ 5 หน้าที่ 5-67-5-68**. สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.
- สุจิตรา สิทธิไทย. (2555). **การพัฒนาพฤติกรรมความรับผิดชอบของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรม สถานการณ์จำลอง โรงเรียนบ้านจิว จังหวัดชัยภูมิ** (ปริญญาานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร, กรุงเทพมหานคร.
- สุนีย์ นัยเจริญ. (2539). **ผลของการใช้สัญญาณการเรียนรู้ในศูนย์การเรียนรู้ที่มีต่อพฤติกรรมความรับผิดชอบของเด็กปฐมวัย** (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพมหานคร.